

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat de Mallorca

Memòria del Treball de Fi de Grau

El joc cooperatiu a l'àrea d'Educació Física

Maria del Carmen Hernández Muñoz

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2019-20

DNI de l'alumne: 43470712Y

Treball tutelat per Pere Palou Sampol

Departament d'educació física

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☐	☐	☐	☐

Paraules clau del treball:

Aprenentatge cooperatiu, educació física, joc cooperatiu, habilitats motrius

RESUM

Aquest treball de fi de grau (TFG) està basat en el Joc cooperatiu a l'àrea de l'Educació Física. Presenta un recull de jocs cooperatius que vol potenciar el joc cooperatiu a les aules. En primer lloc, es veurà un marc teòric dividit en dues parts, una sobre l'origen i el concepte, teories que es coneixen, característiques, avantatges i l'actualitat del concepte, i una altra part que estableix en primer lloc una relació entre l'aprenentatge cooperatiu i l'Educació Física, les estructures d'aprenentatge que poden sorgir a Educació Física, la importància del joc cooperatiu, els valors i actituds que aporta així com la seva aportació a la diversitat. La segona part, constarà d'un recull de jocs cooperatius, on es proposarà una sèrie d'activitats per treballar les habilitats motrius a l'aula d'Educació Física. A més, trobarem diferents instruments d'avaluació per avaluar diferents factors,

Paraules clau: Aprenentatge cooperatiu, educació física, joc cooperatiu, habilitats motrius

ABSTRACT

This final degree project (TFG) is based on the Cooperative Game in the area of Physical Education. It presents a collection of cooperative games that aim to promote cooperative play in the classroom. First, we will see a theoretical framework divided into two parts, one on the origin and concept, known theories, characteristics, advantages and timeliness of the concept, and another part that first establishes a relationship between cooperative learning and Physical Education, the learning structures that can emerge in Physical Education, the importance of cooperative play, the values and attitudes it brings as well as its contribution to diversity. The second part will consist of a collection of cooperative games, where a series of activities will be proposed to work on motor skills in the Physical Education class or lesson. In addition, we will find different evaluation tools to evaluate different aspects.

Keywords: Cooperative learning, physical education, cooperative play, motor skills

ÍNDEX

1. Tema.....	5
2. Justificació.....	5
3. Objectius.....	6
4. Metodologia.....	7
5. Marc teòric	
5.1. PRIMERA PART: APRENENTATGE COOPERATIU	
5.1.2. Origen i concepte.....	8
5.1.3. Teories sobre l'aprenentatge cooperatiu.....	9
5.1.4. Característiques de l'aprenentatge cooperatiu.....	12
5.1.5. Avantatges de l'aprenentatge cooperatiu.....	14
5.1.6. Aprenentatge cooperatiu en l'actualitat.....	14
5.2. SEGONA PART: APRENENTATGE COOPERATIU A L'EDUCAIÓ FÍSICA	
5.2.2. Relació aprenentatge cooperatiu amb l'Educació Física.....	15
5.2.3. Estructures d'aprenentatge cooperatiu a Educació Física.....	17
5.2.4. Joc cooperatiu vs. Joc competitiu.....	19
5.2.5. Valors i actituds a partir de l'aprenentatge cooperatiu.....	20
5.2.6. Atenció a la diversitat a través de l'aprenentatge cooperatiu.....	22
6. Marc pràctic	
6.1. Justificació.....	22
6.2. Objectius.....	23
6.3. Continguts	23
6.4. Recull de jocs cooperatius.....	24
6.5. Avaluació.....	39
6.5.2. Rúbrica avaluació mestre – alumne.....	42
6.5.3. Rúbrica auto-avaluació alumne.....	44
6.5.4. Qüestionari avaluació alumne – mestre.....	44
6.5.5. Qüestionari avaluació alumne – joc.....	45
7. Conclusions.....	46
8. Referències bibliogràfiques.....	48

1. TEMA

El treball a entregar és del grau d'educació primària de l'assignatura Treball de Fi de Grau (TFG). En ell, ens centrarem en l'assignatura d'Educació Física amb el tema: El Joc Cooperatiu a l'aula d'Educació Física.

Aquest treball, en primer lloc, es centrarà en l'aprenentatge cooperatiu, què és, quin és el seu origen i les seves característiques. D'aquesta manera, primerament trobem que cooperar és, segons (Johnson, Johnson, & Johnson Holubec, 1999):

“trabajar juntos para lograr objetivos compartidos. En las actividades cooperativas, los individuos buscan resultados que resulten beneficiosos para sí mismos y, al mismo tiempo, para todos los otros integrantes del grupo. El aprendizaje cooperativo es el uso educativo de pequeños grupos que permiten a los estudiantes trabajar juntos para mejorar su propio aprendizaje y el de los demás.”

A partir d'aquesta definició, relacionarem l'aprenentatge cooperatiu a l'Educació Física, ja que aquest permet potenciar la cohesió de grup a les aules i cercar la major heterogeneïtat als grups. A més, a través d'ell es fomenta la participació de tots els alumnes de l'aula. Per fomentar la cooperació entre els alumnes ens centrarem en el Joc Cooperatiu, aprofitant el joc com una eina en si mateixa per l'aprenentatge i un aprenentatge en si mateix. De tal manera, el tema d'aquest treball serà el Joc Cooperatiu a l'aula d'Educació.

2. JUSTIFICACIÓ

La selecció del tema ve motivada per la meua realització de les pràctiques a una escola on l'aprenentatge cooperatiu té un paper fonamental a l'escola. Sent un element indispensable que marca l'estructura de les aules del centre i el procés d'ensenyament-aprenentatge dels alumnes.

D'altra banda, durant la realització del grau d'educació primària he pogut gaudir de les dinàmiques de l'aprenentatge cooperatiu, però sempre des d'un punt de vista teòric. El treball cooperatiu pot ser una manera molt motivant de dur a terme aprenentatges per als alumnes.

L'aprenentatge cooperatiu és una metodologia que permet als alumnes aprendre a treballar amb els seus iguals, respectar als altres i fomentar les relacions entre ells. El

treball cooperatiu aporta molts valors als alumnes com per exemple una vinculació entre els companys i interdependència entre ells, això fa que cadascun tingui una responsabilitat personal ja que si falla un, només falla ell mateix, sinó tot l'equip. A més, potencia les habilitats socials dels nins ja que en una tasca cooperativa hi ha d'haver una bona relació i enteniment entre els integrants de l'equip. Això, també es constata amb altres estudis com el de (Gallach Vela & Catalán Catalán, 2014): “Igualmente el aprendizaje cooperativo promueve el intercambio, la interacción, la tolerancia, la aceptación, lo cual incentiva la motivación, la autoestima, la responsabilidad y la autonomía.”

Per altra banda, l'elecció del joc ha estat motivada per haver cursat una de les assignatures de la menció d'Educació Física (Jocs i Esports Alternatius) al grau d'educació primària. En ella, ens han mostrat que el joc no només és una eina per arribar a un aprenentatge sinó que el joc és un aprenentatge en si mateix que té característiques essencials per a aportar als infants.

Finalment, he decidit combinar aquests dos conceptes ja que la inclusió dels alumnes és indispensable per l'aprenentatge de tots els alumnes. Per tant, he triat el Joc Cooperatiu a l'aula d'Educació Física perquè el joc és un aprenentatge en si mateix i la cooperació afavoreix l'oportunitat de que tots els participants treballin per un mateix objectiu i ho facin per igual, promovent així la participació de tot l'alumnat.

3. OBJECTIUS

A l'actualitat, encara es segueix pensant que tots les tasques en grups que realitzin els alumnes són tasques cooperatives. Com diuen (Prieto Saborit & Nistal Hernández, 2009): “El problema se presenta cuando confundimos aprendizaje cooperativo con trabajo en grupos, es importante clarificar que todo trabajo cooperativo es grupal, pero que no todo el que se realiza en grupos es cooperativo.”

D'altra banda, l'aprenentatge cooperatiu pot servir com a única eina per treballar els continguts del currículum, però hi ha autors com Velázquez (2015) que ens diuen que una combinació d'aquest amb altres com jocs o esports poden resultar útils per a l'aprenentatge. Fins i tot, manifestant la competitivitat, poden resultar tenir beneficis ja que l'equip lluita per assolir un objectiu, guanyar a l'equip rival. Això ho podem veure en el llibre de Velázquez: Aprendizaje cooperativo en Educación Física: estado de la cuestión y propuesta de intervención, on diu:

“Los contenidos trabajados mediante aprendizaje cooperativo en Educación Física son múltiples y variados, de modo que algunos docentes lo emplean en unidades didácticas en las que se desarrollan propuestas sociomotrices, como el acrosport o actividades colectivas de expresión corporal, mientras que otros lo incorporan en actividades con una estructura manifiestamente competitiva, como los deportes de equipo.”

Amb aquestes dues premisses, aquest treball tindrà un únic objectiu general, el qual serà:

- Potenciar els Jocs Cooperatius a l'àrea d'Educació Física.

Pel que fa els objectius específics del treball, tindrem dos:

- Fomentar el Joc Cooperatiu com a recurs motivacional a l'aula
- Transformar alguns jocs no cooperatius en jocs cooperatius

4. METODOLOGIA

Per realitzar aquest treball realitzaré diferents recerques sobre el treball cooperatiu i duré a terme un marc teòric a més de la meua pròpia reflexió. Aquest marc teòric serà en primer lloc sobre el treball cooperatiu en general i en segon lloc sobre aquest però en l'Educació Física. Per a la investigació d'aquests utilitzaré bases de dades com Dialnet, Google acadèmic, el catàleg de la UIB, entre altres.

Per cercar aquests documents i articles he utilitzat les paraules clau: cooperació, treball cooperatiu, educació física, joc cooperatiu, joc, inclusió. Les dates d'aquestes recerques han estat des de febrer de 2020 a juny de 2020.

En aquest marc teòric podrem veure què és el aprenentatge cooperatiu, el seu origen, quines teories hi ha sobre ell, característiques, avantatges i com és a l'actualitat. D'altra banda a educació física veurem l'aprenentatge cooperatiu com a metodologia en aquesta àrea, quines estructures d'aprenentatge es poden utilitzar, el joc cooperatiu en front del competitiu, valors i actituds que desenvolupa en els alumnes i avantatges que aporta a l'Educació Física.

D'altra banda, tindrem el marc experimental, en el qual es proposaran una sèrie de jocs que primerament poden parèixer individuals o competitius però es transformaran en cooperatius mitjançant taules per realitzar a les distintes parts de les sessions pràctiques que treballin alguns continguts del bloc 2 (Habilitats Motrius) del currículum d'Educació

Física de les Illes Balears. El fet d'adaptar-los a jocs cooperatius, no vol dir que no pugui haver una mica de competició. L'adaptació que es farà d'aquests jocs no cooperatius és durà a terme pensant en la inclusió total del alumnes, així, en cas de tenir alumnes amb discapacitats motrius, intel·lectuals o sensorials serviran perquè la participació sigui el més inclusiva possible. A més, hi haurà un instrument per avaluar si s'ha aconseguit l'objectiu dels jocs, és a dir, si els alumnes han assolit els coneixements que marca el currículum al bloc 2 i han aconseguit cooperar. Aquesta part es durà a terme a partir de la recerca de diferents jocs a pàgines web, així com jocs cooperatius que hagi pogut experimentar personalment a altres assignatures del grau d'Educació Primària.

5. MARC TEÒRIC

El marc teòric d'aquest treball es divideix en dues parts. Per una banda trobem informació sobre l'aprenentatge cooperatiu de forma més general, d'on sorgeix, que facilita, entre altres. Per altra banda, ens centrarem en l'aprenentatge cooperatiu a l'àrea d'Educació Física.

5.1. PRIMERA PART: APRENTATGE COOPERATIU

5.1.1. ORIGEN I CONCEPTE

Es pensa que l'aprenentatge cooperatiu és un eina nova que utilitzen els mestres més innovadors a les seves aules però té orígens molts d'anys abans. Ja en el primer segle un educador hispanoromà, Quintiliano, parlava sobre els beneficis que té l'aprenentatge entre iguals. També el filòsof Seneca deia afirmacions com "Qui docet discet" (Qui ensenya aprèn dues vegades). D'altra banda, Comenius (XVII), filòsof i pedagog, afirmava que existeixen beneficis quan les persones s'ensenyen entre elles. En el segle XVIII Joseph Lancaster i Andrew Bell posaren en practica a Anglaterra els grups cooperatius, que posteriorment varen ser exportats i introduïts als Estats Units per Francis Parker, que va ser un dels majors exponents en promoure l'aprenentatge cooperatiu en l'altre continent al segle XIX. John Dewey també va aportar en el seu famós projecte educatiu l'ús de l'aprenentatge cooperatiu.

Molts d'autors al llarg dels anys han donat definicions al que avui dia diem aprenentatge cooperatiu (AC), en elles trobem similituds i diferències per entendre el que és AC. Posem nom a dos d'ells com (Kagan, 1994) "se refiere a una serie de estrategias instruccionales que incluyen a la interacción cooperativa de estudiante a estudiante, sobre algún tema,

como una parte integral del proceso de aprendizaje". D'altra banda, (Pujolàs, 2008) assenyala una altra definició pareguda però amb més detall i pot ser més precisa i clara com "uso didáctico de equipos reducidos de escolares (entre tres y cinco) para aprovechar al máximo la interacción entre ellos, con el fin de que cada uno aprenda hasta el límite de sus capacidades y aprenda, además, a trabajar en equipo".

Parlant de l'àmbit escolar, trobem definicions com aquesta de Velázquez (2008) en el llibre *Juegos y deportes cooperativos* dels autors citats posteriorment que diuen: representa una metodologia educativa que es basa en el treball de petits grups, generalment heterogenis, en el que els alumnes treballen junts per a la millora del seu propi aprenentatge i el dels altres (Omeñaca & Ruiz Omeñaca, *Juegos cooperativos y Educacion Física*, 2010). Així, trobem claus per a l'aprenentatge cooperatiu, que hagi pocs participants per que hagi una bona comunicació, que siguin heterogenis per fomentar la inclusió de tots el alumnes i que treballin junts per un objectiu comú com a base del AC.

5.1.1. TEORIES SOBRE L'APRENTATGE COOPERATIU

Existeixen diferents teories sobre l'aprenentatge cooperatiu les quals expliquen beneficis i diferents aportacions entre altres. Entre elles podem destacar algunes com la perspectiva conductista social, la perspectiva de la interdependència social i la perspectiva evolutiva cognitiva.

a. La perspectiva conductista social

Aquesta teoria sustenta que les recompenses són un factor determinant per donar incentius als alumnes per recompensar el seu esforç alhora de realitzar una feina. És a dir, l'alumne només durà a terme tasques les quals després tinguin una recompensa i no hi haurà esforç en totes les altres sinó hi ha un premi o un càstig.

Si volem que el treball cooperatiu o en grup funcioni hem d'aconseguir segons (Velázquez Callado, 2013) que els llogres individuals estiguin connectats amb els llogres grupals, així promourem conductes orientades a aconseguir una meta comuna i per tant obtindrem una recompensa grupal. El fet de recompensar als grups en funció dels objectius individuals cerca que cada un doni el màxim d'ell mateix i que tingui prou motivació per dur-la a terme.

Però segons Slavin, citat en la tesis de Velázquez (2013), hem de matisar que la vinculació de recompenses grupals i el rendiment individual o grupal ha de donar lloc a que tots els integrants del grup puguin contribuir al èxit del grup de mateixa forma. Només així s'aconseguirà i és garantirà els esforços individuals en els processos de treball grupal.

En aquesta teoria, hem de tenir en compte la responsabilitat de cada membre per dur a terme la seva tasca ja que d'allò dependrà si l'objectiu comú s'assoleix o no. Ja que sinó ens podem trobar recompenses grupals injustes ja que pot ser trobem una persona que s'ha esforçat molt i un company que no tant, i injustament tinguin la mateixa recompensa. Per tant, hem d'intentar que els premis siguin equilibrats i just als esforços individuals de cada un, però sempre donar un reconeixement d'equip per veure si l'objectiu comú s'ha assolit.

b. Perspectiva de la interdependència social

Aquesta perspectiva afirma que la manera d'estructurar les metes està relacionada amb la forma que els individus interactuen i els resultats que poden assolir. D'aquesta manera, trobem que hi ha tres tipus de possibles modes d'interdependència de metes: nul·la, positiva i negativa.

La interdependència nul·la és aquella en la qual no hi ha vinculació entre els individus i el fet de que un aconsegueixi les seves metes no influeix en que l'altre ho aconsegueixi o no. Així, cada persona del grup treballa individualment en aconseguir els seus propis objectius que poden ser iguals o diferents a la resta del grup. En el àmbit educatiu, els alumnes realitzaran tasques individuals per guanyar objectius personals. Si els alumnes no cerquen assolir objectius comuns d'un grup, malgrat el mestre els posi en grup, estirem donant un procés d'ensenyança aprenentatge individualista.

D'altra banda, si trobem que existeix una relació dels objectius entre les persones d'un mateix equip estem parlant de la interdependència social de metes que pot ser negativa o positiva.

En la interdependència positiva trobem que per a que cada membre aconsegueixi els seus objectius, tots els membres del grup han d'aconseguir els seus propis, és a dir, l'obtenció de les metes de cada un estan condicionades per tots els altres. De tal manera que, en el àmbit educatiu, veurem que els alumnes s'ajuden entre ells per arribar als objectius personals de cada un, duent a terme així un treball col·laboratiu i cooperatiu entre els

alumnes. D'altra banda, la interdependència negativa és tot el contrari, això vol dir que l'estructuració de les metes està feta de tal manera que si un individu aconsegueix el seu objectiu, els altres no podran assolir els seus. D'aquesta forma, en el àmbit educatiu s'estableix una competició entre els alumnes en arribar a aconseguir els seus objectius abans que els altres i establir qui és el millor i qui el pitjor de la classe. Així, arribarem a un procés d'ensenyança aprenentatge competitiu.

c. Perspectiva evolutiva cognitiva

Tal com diu Velázquez en la seva tesis, dins aquesta teoria trobem el seu origen en la psicologia cognitiva, incloent la teoria del conflicte soci cognitiu de Perret-Clermont i l'enfocament soci constructivista del aprenentatge de Vygotski.

Piaget és l'antecedent de la teoria del conflicte soci cognitiu, de forma que ell ens diu que l'aprenentatge es produeix per l'equilibri dels desajustos entre les estructures del coneixement consolidats dins el individu i les dades que aquest rep a través de la seva interacció amb el medi.

D'aquesta manera, la teoria destaca la importància de comparar els diferents punts de vista que poden sorgir en un mateix grup, així augmentem les possibilitats d'haver un conflicte cognitiu per trobar la cooperació al grup.

D'altra banda, l'enfocament constructivista de Vygotski afirma que les persones construïm les nostres propies interpretacions del món, a partir dels coneixements previs i de les experiències que es deriva de les seves relacions amb l'entorn, especialment a través de la interacció social. (Velázquez Callado, 2013)

Vygotski també ens parla de la zona de desenvolupament pròxim que defineix com la distància entre el nivell real que té un individu, o la seva capacitat per resoldre per si sol un problema, i el seu nivell de desenvolupament potencial, o la seva capacitat per resoldre el mateix problema amb l'ajuda d'una altra persona (Vygotski, 2009 en Velázquez Callado, 2013). Això, significa, que els docents haurem de desenvolupar tècniques per potenciar aquest desenvolupament entre les idees prèvies dels estudiants i l'entorn que els envolta per treure el seu màxim potencial.

L'aprenentatge cooperatiu s'explicaria per la interacció grupal, intercanviant idees i punts de vista, i que l'aprenentatge dels alumnes sigui dins de la zona de desenvolupament

pròxim per a que es produeixi un procés d'ensenyança aprenentatge el més significatiu possible.

5.1.2. CARACTERÍSTIQUES DE L'APRENENTATGE COOPERATIU

El concepte aprenentatge cooperatiu té una sèrie de característiques que el fa una metodologia realment eficient, útil i positiva per als alumnes. Són molts d'autors els que parlen sobre aquestes teories però, si ens fixem en la investigació de Johnson, Johnson i Holubec sobre les teories en la tesi de Velázquez (2013) podem extreure una sèrie de característiques que converteixen al treball cooperatiu en una autèntica metodologia útil pel procés d'ensenyança aprenentatge com són la interdependència positiva, grups poc nombrosos, motivació dels alumnes i resolució de conflictes, entre altres. A més coincideixen en gran mesura amb el llibre Aprendizaje cooperativo de R. García, J. A. Traver i I. Candela escrit al 2019.

a. Interdependència positiva.

Com ja hem dit anteriorment, aquesta es refereix a que el treball de cada un es indispensable per a que l'objectiu comú es dugui a terme. Per això, els integrants del grup han d'assegurar-se de complir el seu objectiu i que els seus companys també ho facin, i si és necessari ajudar-les. És així com els alumnes tenen una doble responsabilitat en l'equip que els aporta una comunicació i una coordinació entre ells.

Segons Johnson i Johnson (1999), ja en aquest any deia que hi havia diferents formes de veure i treballar aquesta característica:

- Interdependència positiva en els objectius. Els objectius de cada un estan relacionats entre ells, i sense uns, els altres no poden assolir els seus.
- Interdependència positiva en els recursos. Tots tenen diferents recursos relacionats entre ells i sinó ho sumen tots entre ells no arribaran a tenir el conjunt i no s'aconseguirà l'objectiu.
- Interdependència positiva en la recompensa. Tots els participants reben un premi per assolir els objectius comuns, és a dir, reben la recompensa quan tothom ha aconseguit el seu objectiu i tots reben el mateix premi.
- Interdependència positiva en el rol. Tots i cada un tenen un rol assignat per dur a terme la tasca conjunta i tots han de complir el seu rol per aconseguir l'objectiu.

b. Interacció cara a cara

Aquesta ve donada per la interdependència positiva ja que es necessiten un dels altres per arribar als objectius establerts. Així, també s'aconsegueix que els membres del grup es donin ajuda i suport en la consecució dels objectius fent així el treball més productiu i divertit. Els alumnes poden dialogar, intercanviar idees i recursos i inclòs els materials, d'aquesta manera es crea una confiança en el grup que permet treballar molt millor.

Aquesta interacció fa que els alumnes vulguin esforçar-se el màxim possible i fins i tot, acceptar l'ajuda dels companys per poder a dur a terme la tasca grupal de manera òptima.

c. Responsabilitat individual

Aquesta característica està relacionada en la formació dels grups de forma reduïda. Aquests han de ser poc nombrosos perquè així l'aportació de cada un del grup és imprescindible per aconseguir l'objectiu grupal. De tal manera, els membres són conscients que tenen un paper molt important en el seu equip i sinó arriben a la seva tasca tot el grup no aconseguirà el repte. Si el grup és molt nombrós pot ser no es sentin importants i no s'esforcin tant en la seva tasca.

Per que hagi responsabilitat individual també es poden realitzar altres mesures com observar el grup i que cada membre contribueixi en la tasca, assignar rols i que un sigui el vigilant, i el seu paper sigui vigilar que tots fan la seva feina, fer proves individuals o fer que entre ells s'ensenyin el que han après. Amb aquestes mesures els alumnes no es poden desviar o no fer la feina ja que veuen que és responsable en gran mesura de la tasca que té i ha de complir uns rols i objectius.

d. Habilitats socials

Els alumnes si es relacionen entre ells estan desenvolupant les habilitats socials bàsiques com la comunicació, ajudar als altres, donar suport i resoldre conflictes de manera constructiva. En definitiva que hagi confiança entre ells i siguin capaços de dur a terme un aprenentatge comú.

e. Autoavaluació

Per últim, trobem l'autoavaluació on són els propis integrants del grup els qui veuen si els objectius s'han assolit, si ha hagut mancances i quins han estat els punts forts del grup. És necessari que es faci freqüentment i no només al final per a que sigui útil, així, poder

rectificar les mancances i seguir millorant. És un moment on els alumnes reflexionen junts i aprenen d'ells mateixos, dels altres i dels seus propis errors. La reflexió en aquesta etapa és imprescindible.

5.1.3. AVANTATGES DE L'APRENTATGE COOPERATIU

L'aprenentatge cooperatiu pot ser una metodologia, com ja he vist, molt beneficiosa per al procés d'ensenyament aprenentatge, per això, es presenten alguns dels avantatges que té la cooperació a les aules. En quant aquests avantatges, es fa referència als citats en el llibre *Aprendizaje cooperativo. Fundamentos, características y técnicas*, de García, Traver i Candela (2019), els quals trobem:

- Els alumnes obtenen valors, actituds, habilitats i informació que sense el AC no aprendrien.
- Millora la motivació intrínseca dels alumnes en front a la extrínseca.
- La interacció entre companys aporta oportunitats per ajudar, compartir i cuidar entre altres. Donar suport al company és més fàcil si l'objectiu és comú, els nins mitjançant AC es tornen més solidaris i són capaços d'ajudar als altres.
- Els nois i noies aprenen diferents punts de vista de les coses a més de la seva pròpia.
- Hi ha una disminució progressiva del egocentrisme en els alumnes, són capaços de veure més allà d'ells mateixos.
- Gràcies a la col·laboració amb els companys es desenvolupa l'autonomia dels companys, ja que són eficients en les tasques i poden fer-les tots sols (en grup) progressivament.
- Ajuda a la inclusió de tots els alumnes a l'aula i per tant, millora l'autoestima dels més exclosos i dels altres.
- Millora la comunicació entre els iguals.
- La informació que aprenen no només ve del mestre sinó també dels companys, per tant es descentralitza l'enfocament del professor.
- Fomenta la cohesió de grup en front del pensament competitiu i individualista.

Gràcies a totes aquestes avantatges podem veure que l'aprenentatge cooperatiu és un eina educativa molt adequada pel procés d'ensenyament aprenentatge dels nostres alumnes i en l'assoliment de valors, actituds i habilitats socials per a la vida.

5.1.4. APRENTATGE COOPERATIU EN L'ACTUALITAT

Actualment, hi ha moltes escoles que volen dur a terme aquesta metodologia per tots els avantatges que aporta però, encara es segueix confonent el treball en grup o col·laboratiu amb el treball cooperatiu. En el treball en grup cadascú fa una feina independentment de la dels companys i en la cooperació com ja hem vist és totalment a la inversa. Tots els membres del grup fan falta per la realització de l'objectiu.

És per això, que primer de tot hem de saber diferenciar-ho i després introduir aquesta metodologia poc a poc en les nostres aules, de forma progressiva per a que els nostres alumnes es puguin anar adaptant i puguin gaudir de tots els avantatges que els pot donar al seu aprenentatge.

A més, algunes escoles l'utilitzen només a les àrees de ciències, altres a les llengües i altres només al àmbit de l'educació física. És important saber que l'aprenentatge cooperatiu es pot implantar al qualsevol àmbit de l'educació i inclòs de la vida. Nosaltres en aquest treball el veurem a l'àmbit de l'Educació Física, posant l'aprenentatge cooperatiu en front del competitiu, quins valors i actituds aporta en aquesta àrea, el joc cooperatiu, la seva atenció a la diversitat i els seus avantatges en l'activitat física.

5.2.SEGONA PART: APRENTATGE COOPERATIU A L'EDUCACIÓ FÍSICA

5.2.1. RELACIÓ APRENTATGE COOPERATIU I EDUCACIÓ FÍSICA

L'educació Física, com altres àrees, s'ha vist influenciada per les metodologies tradicionals en les que només es fomentava la competitivitat. Gràcies a investigacions que proven l'efectivitat i la qualitat de l'aprenentatge cooperatiu en l'activitat física, molts docents comencen a aplicar la cooperació com a forma de treball, propiciant una educació en valors i fomentant la inclusió.

D'altra banda, Omecaña (2001) parla de les activitats lúdiques cooperatives que fan que l'alumnat amb distintes capacitats tinguin un paper que realitzar i participin millorant el seu bagatge motriu, cognitiu, afectiu i social, i a més, es sentin protagonistes del seu propi aprenentatge.

D'aquesta manera, Velázquez (2018) diu en el seu article que en l'Educació Física, l'aprenentatge cooperatiu ha demostrat ser un excel·lent recurs per millorar la competència motriu dels estudiants, la seva competència cognitiva, les seves habilitats socials i el seu desenvolupament afectiu. Per exemple, Lafont, Proeres i Vallet (2007)

citats en Velázquez (2018) posen com a exemple, que els llogres relacionats amb les habilitats comunicatives de l'alumnat quan treballa en petits grups genera una millora en la comprensió dels elements clau a nivell de competència motriu, tant tècnica como tàcticament.

L'aprenentatge cooperatiu és considerat un dels 8 models d'ensenyament existents a Educació Física (Metzler, 2005). Els altres són:

- Instrucció Directa (Direct Instruction)
- Sistema Personalitzat d'Ensenyament (Personalized System for Instruction),
- Educació Esportiva (Sport Education),
- Ensenyament entre Iguals (Peer Teaching),
- Ensenyament mitjançant Preguntes (Inquiry Teaching),
- Ensenyament Comprensiva del Esport (Teaching Games for Understanding)
- Ensenyament de la Responsabilitat Personal i Social (Teaching for personal and Social Responsibility).

D'aquesta manera, l'aprenentatge cooperatiu es una metodologia educativa que està present a l'àrea de l'Educació Física. A partir de tota la sèrie d'avantatges que hem vist que té l'aprenentatge cooperatiu, molts de professionals de l'Educació Física han vist en la cooperació és una de les millors metodologies per dur a terme a les classes d'Educació Física per motivar als alumnes en l'activitat esportiva a l'escola, ja que fomenta molts valors i dona lloc a la inclusió de tots els alumnes.

Però, arribant en aquest punt, hem de fer-nos una gran pregunta: és adequat organitzar les sessions d'Educació Física utilitzant només jocs i activitats cooperatives? Pot ser, el joc cooperatiu és un recurs que presenta molts avantatges pel procés d'aprenentatge comú l'aula però com hem vist anteriorment, hi ha set models més per a l'ensenyament a l'Educació Física. D'aquesta manera ens hem d'enriquir de tots i cada un d'ells. Més endavant podrem veure diferències amb altres tipus de joc.

L'aprenentatge cooperatiu, com hem vist, és una metodologia per l'ensenyament en l'Educació Física però si ens fixem detalladament, trobem que té diferències amb el joc cooperatiu segons ens parla Velázquez (2015):

- La primera és que el joc cooperatiu es una activitat de caràcter puntual, mentre que l'aprenentatge cooperatiu és una metodologia.

- La segona diferència fa referència a la finalitat que pretenen. El joc cooperatiu cerca la diversió dels participants, malgrat el docent l'utilitzi per promoure objectius didàctics. En canvi l'aprenentatge cooperatiu pretén que l'alumnat aprengui, amb independència de que sigui divertit o no.
- La tercera diferència té a veure amb l'avaluació. Mentre que l'autoavaluació grupal és un dels components essencials de l'aprenentatge cooperatiu, en el joc cooperatiu només és aconsellable.
- La quarta diferència esta relacionada amb la responsabilitat de l'alumnat. En l'aprenentatge cooperatiu la responsabilitat individual és imprescindible, fins el punt de que no és possible que el grup assoleixi el seu objectiu si un dels components no assoleix el seu, mentre que el joc cooperatiu només necessita la responsabilitat grupal.

5.2.2. ESTRUCTURES D'APRENTAGE COOPERATIU A L'EDUCACIÓ FÍSICA

A l'àrea d'Educació Física poden dur a terme diferents estructures d'aprenentatge segons Velázquez (2004), (2005) i (2012) per treballar en petits grups d'alumnes que s'ajuden per assolir uns objectius junts:

- El puzzle de Aronson

El trencaclosques de Aronson és la creació de situacions dissenyades per a que l'alumnat faci de tutor dels seus companys. D'aquesta manera hi ha una interdependència entre els alumnes. El grups han de ser heterogenis entre 4 i 6 persones, i es divideix el contingut en parts iguals a cada membre del grup. Els alumnes que tenen el mateix contingut es reuneixen per posar en comú el seu treball, miren diferents punts de vista i elaboren el seu escrit. Després cada alumne torna al seu grup inicial i comenta als companys el seu treball.

- El puzzle de dobles parelles

El grup-classe es divideix en dos grups entre 10 i 14 persones cada un. Dins aquest dos grups, els alumnes han de formar parelles i cada una tindrà una tasca definida. La tasca s'ha de fer de dos en dos no individualment. Una vegada feta la tasca, la parella es trenca i cada un de la parella se'n va amb l'altra parella que ha fet la mateixa tasca i estava a

l'altra mitat de la classe. Després tornen a ajuntar-se les parelles inicials i comproven que la tasca final és la mateixa que havien dit al principi.

- Desafiaments físics cooperatius

Aquesta estratègia d'aprenentatge tracta de superar reptes de forma cooperativa però segons Velázquez hem de tenir en compte els tipus d'objectius, aspectes i la forma d'organització.

- Ensenyança recíproca

Els alumnes han de fer parelles i tindran una tasca assignada per dur a terme. Però aquesta vegada no la faran junts. Un d'ells farà la tasca i l'altre ha d'anar mirant el que fa i apuntar els punts forts i els punts febles. Així fins que domini la tasca que es podran intercanviar els papers i fer el mateix procés. Quan tots dos dominin la tasca, el mestre podrà assignar-hi altres tasques.

- Co-op-play

El docent dona la premissa de que sinó participen tots en la tasca no s'aconseguirà l'objectiu (per exemple per fer un punt tots han d'haver tocat la pilota), a més d'haver suport i que el material sigui compartit. Quan es finalitza el joc es fa una reflexió conjunta reflexionant sobre els aspectes del joc i si s'ha aconseguit l'objectiu, punts forts i dificultats. Després són ells els que poden afegir variacions i adaptacions per jugar de diferents maneres.

- Pensa-comparteix i actua

Aquesta té a veure amb l'altra estratègia de desafiaments cooperatius però primerament els alumnes pensen solucions a un repte plantejat anteriorment pel mestre de forma individual per després mostrar-la als companys. El grup-classe prova cada solució de cada un dels alumnes i després trien la que millor ha anat per superar el repte de manera més ràpida i eficaç.

- Descobriment compartit

El professor planteja una acció motriu oberta i cada alumne individualment ha de pensar una forma de representar-la. Després es posaran per parelles i s'ensenyaran mútuament el que han pensat i aprendran a fer les de la seva parella i al revés. Seguidament,

s'ajuntaran amb una altra parella i faran el mateix procés. Després dos equips de 4 s'uniran i així successivament.

5.2.3. EL JOC COOPERATIU VS. EL JOC COMPETITIU

Segons Garairgordobil (2002) en el llibre de Velázquez: Las actividades físicas cooperativas, els jocs cooperatius són aquells en que els jugadors donen i reben ajuda per contribuir a encapçalar els objectius comuns. Però no sempre el joc estableix aquest tipus de relació entre els seus membres. Cal destacar que si no hi ha interacció entre els alumnes es considera un joc individual però no sempre que hi ha relació es considera cooperatiu.

D'aquesta manera, quan l'activitat és grupal el joc pot ser cooperatiu o bé competitiu, és a dir, amb oposició o sense. Així, podem extreure la classificació dels jocs que fa (Ripoll, 2006) al seu article:

- Joc individual: No hi ha oponents ni companys, el jugador aconsegueix reptes tot sol.
- Joc d'oposició: No hi ha companys però sí oponents i juga per superar-los.
- Jocs de cooperació: No hi ha oponents però sí companys. Tots junts superaran les fites amb una estratègia comuna.
- Jocs de cooperació-oposició. Hi ha tant companys com oponents. Cada equip juga per superar l'altre, també amb estratègies dins el grup.

Això, introdueix el joc competitiu al nostre treball. Si hi ha oponents s'està cercant la competició entre els alumnes, malgrat aquesta oposició sigui en equips cooperatius, és a dir, un equip contra un altre. Per tant, el següent pas és veure quines són les diferències entre el joc cooperatiu i el joc competitiu citades en Velázquez (2004) de Brotto:

JOC COOPERATIU	JOC COMPETITIU
És divertit per a tots.	És divertit només per alguns.
Tots guanyen i experimenten aquest sentiment.	Una part experimenta un sentiment de perdedor.
Juguen junts i una acceptació mútua per tots els alumnes.	Alguns són exclosos per falta d'habilitat.
S'aprèn a compartir i confiar.	S'aprèn a ser desconfiat i egoista.
Els jugadors aprenen a compartir l'èxit.	Els jugadors no se solidaritzen i són feliços quan l'equip rival falla.
Hi ha grups heterogenis que aprenen a conviure entre ells.	Hi ha divisió entre els alumnes i provoca l'exclusió.

Ningú abandona el joc, tots inicien i finalitzen el joc.	Els perdedors surten del joc i observen.
Els jugadors desenvolupen autoconfiança.	Els jugadors perden confiança quan perden.
El suport dels companys ajuda a persistir en el joc.	Pot provocar l'abandonament sinó es treballa la derrota.

Tabla 1. Diferències entre el joc competitiu i el joc cooperatiu de Brotto. (Velázquez, 2012)

D'aquesta manera podem destacar que el joc cooperatiu té el següents avantatges, Omeñaña (2001), Velázquez (2004):

- Afavoreix la comunicació i les relacions entre iguals
- Tots els participants gaudeixen de la classe
- Fomenta la cohesió grupal
- Millora l'actitud de l'alumnat
- Es desenvolupen habilitats socials i resolució de conflictes de forma autònoma i constructiva
- Es potencia les activitats en grups amb rols i responsabilitats
- Hi ha feedback constant entre alumnes
- Fomenta el suport entre companys així com l'empatia

5.2.4. VALORS I ACTITUDS A PARTIR DE L'APRENENTATGE COOPERATIU

Arribant a aquest punt, ja hem analitzat l'aprenentatge cooperatiu des de molts àmbits però, què valors i actituds aporta a l'educació dels nostres alumnes? Segons Omeñaña, Poyuelo i Ruiz (2001) hem de fer referència a uns valors procedents de la Declaració Universal dels Drets Humans com la llibertat, el respecte...

Aquests autors citats anteriorment també fan una classificació dels tipus de valors que es desenvolupen amb el joc cooperatiu a Educació Física. En primer lloc, trobem valors de convivència com la llibertat, responsabilitat, tolerància, diàleg, respecte, amicitat, cooperació i solidaritat. En segon lloc, trobem valors per el benestar personal com l'alegria, autoestima i autosuperació i en tercer lloc, valors relacionats amb les capacitats físiques com competència motriu, creativitat motriu i salut.

A continuació, farem un anàlisi de com aquests valors es poden transmetre a través de la cooperació en les classes d'Educació Física:

- Llibertat: Cooperant els alumnes es senten lliures de participar i experimenten la seva capacitat creadora llevat-se la por a ser exclòs.
- Responsabilitat: És la obligació moral que té el nin amb el col·lectiu. El seu comportament responsable amb si mateix però també amb el grup i l'entorn. Es promou l'interès i la participació en la matèria.
- Tolerància: Tots els estudiants comparteixen objectiu i estan al mateix nivell malgrat tinguin diferents formes d'afrontar la dificultat. Hi ha una facilitat per reconèixer els errors propis i dels companys i donar un suport a aquests així com demanar-la.
- Diàleg: En la cooperació juga un paper súper important ja que a través d'ell es podran solucionar les situacions motrius i resoldre conflictes que es puguin ocasionar. També, gràcies a ell es podran establir amistats.
- Amistat: Es dona rellevància al paper de l'amistat gràcies a la convivència amb els companys.
- Cooperació: El grup col·laborarà per superar obstacles i reptes i es sentirà bé per aconseguir-ho junts.
- Respecte: Mitjançant la cooperació fomentem el respecte a les opinions dels companys i a ells mateixos.
- Solidaritat: Interactuant de manera constant amb els nostres iguals generem actituds empàtiques amb els altres i es crea una convivència humana.
- Alegria: Jugar per el pur plaer de jugar. Mentre cooperen es diverteixen amb els seus companys establint relacions.
- Autoestima: Es genera confiança en un mateix, sense responsabilitat i millores les teves habilitats, fet que afavoreix l'autoestima.
- Autosuperació: Desenvolupes un repte de superació d'un mateix, vols donar el millor per al teu equip i cada vegada et superes més.
- Competència motriu: L'alumne té un compromís amb si mateix per realitzar activitats físiques. A més de l'acceptació de superar i millorar les seves possibilitats i limitacions propies.
- Salut: Adquireixen hàbits saludables i aprenen a cuidar la seva salut.

D'altra banda, existeixen uns valors referents als conflictes segons també Omeñaca, Puyuelo i Ruiz (2001):

- Conflictes de procediment: quan l'alumne no està d'acord en la manera que es desenvolupa l'activitat motriu.
- Conflictes afectius: quan no podem satisfer afectivament a un alumne o varis alumnes.
- Conflictes perceptius: quan tenim diferents punts de vista.
- Conflictes d'interessos: quan interpretem la realitat segons ens convé a nosaltres.

El conflicte és una eina d'educació que no s'ha de evitar ni passar per damunt. El conflicte ens pot servir per utilitzar el diàleg, la col·laboració, la tolerància i el respecte als altres. A les classes d'Educació Física, hem de deixar temps perquè els alumnes puguin resoldre els conflictes de manera autònoma, realitzant una negociació i uns acords per totes parts.

5.2.5. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT A TRAVÉS DEL JOC COOPERATIU

Segons Ríos (2009) quan parlem d'inclusió a l'Educació Física ens referim a que tots els alumnes han de compartir el mateix espai, sense diferències i reconstruint l'ensenyança i la seva organització en el suport pedagògic. En aquest sentit, la cooperació ens ajuda a fomentar la inclusió de tots els alumnes en el procés d'aprenentatge fent-ho el més enriquidor possible, oferent més oportunitats a tots els membres del grup.

El que ressalta l'article és que gràcies als valors i actituds que aporta la cooperació a l'Educació Física podem dir que és una metodologia inclusiva, que té en compte totes les necessitats de tots els alumnes. Per tant, podem afirmar que la característica inclusiva de l'aprenentatge cooperatiu fa que sigui tan evident la seva necessitat en l'Educació Física.

6. MARC PRÀCTIC

6.1. JUSTIFICACIÓ

En quant al marc pràctic he decidit elaborar un recull didàctic on hi ha una sèrie de jocs cooperatius que treballin el contingut del bloc 2 del currículum de l'àrea d'Educació Física.

Com ja hem dit anteriorment, el joc cooperatiu és aquell en que els jugadors donen i reben ajuda per contribuir a encapçalar els objectius comuns. És indispensable que hagi una

interacció entre els participants, sinó es consideraria un joc individual. Per tant utilitzarem el joc cooperatiu com a recurs educatiu imprescindible.

Com diu Ripoll (2006) el joc com a eina educativa pot presentar una dualitat, per una banda és un recurs educatiu amb el qual es pot treballar qualsevol concepte, però alhora és un contingut en si mateix. Per aquesta raó, en la meua proposta, el joc tindrà un paper important i serà necessari per adaptar les activitats. Mentre treballem els diferents continguts del Bloc 2, també estarem treballant el contingut en si mateix, el joc, concretament, el joc cooperatiu.

D'altra banda, el joc cooperatiu ens permet un ensenyament inclusiu més gran, és per això que per elaborar el recull de forma més completa, cada joc tindrà les seves adaptacions. Aquest fet, fa que podem veure amb exemples com el joc cooperatiu és una eina educativa que potencia la inclusió de tots els alumnes.

6.2. OBJECTIUS

En aquest apartat es mostraran els objectius generals de la proposta enfocats a l'aprenentatge cooperatiu. Després cada joc tindrà els seus objectius específics relacionats amb els continguts didàctics del bloc 2 i el joc cooperatiu. Per tant, els objectius generals seran:

- Gaudir de la cooperació i la cohesió grupal
- Familiaritzar als alumnes amb diferents estructures cooperatives
- Cooperar per assolir els reptes motrius

6.3. CONTINGUTS

Els continguts que es treballaran en el recull de jocs seran els continguts del Bloc 2 "Habilitats motrius" del currículum d'Educació Física de les Illes Balears segons el Decret 32/2014 de 18 de juliol, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears.

Bloc 2: "Habilitats Motrius"

Per a primer cicle són:

- Ajustament dels elements fonamentals en l'execució de les habilitats motrius bàsiques.

- Utilització eficaç de les habilitats motrius bàsiques en entorns i situacions estables.
- Manipulació correcta i destresa en l'ús d'objectes propis de l'entorn escolar i extraescolar.
- Resolució de problemes motors senzills.
- Augment del control motor i domini corporal.
- Coneixement i pràctica de les capacitats físiques bàsiques de manera genèrica i orientada a l'execució motriu.
- Valoració del treball ben executat des del punt de vista motor.
- Autonomia i confiança en les pròpies habilitats motrius en situacions i entorns coneguts.
- Participació en activitats motrius diverses, reconeixent, acceptant i respectant les diferències individuals quant a habilitat.
- Valoració de l'interès i l'esforç per millorar la competència motriu.

Per a segon cicle són:

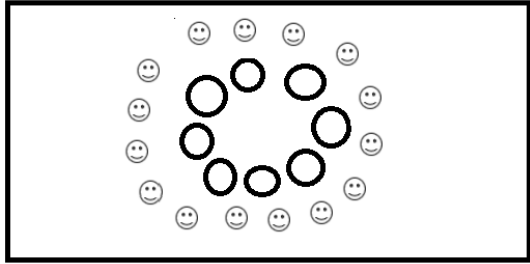
- Adaptació de l'execució de les habilitats motrius a contextos de pràctica de complexitat creixent, amb eficiència i creativitat.
- Manipulació correcta i destresa en l'ús d'objectes propis de l'entorn escolar i extraescolar.
- Resolució de problemes motors de certa dificultat.
- Domini motor i corporal des d'un plantejament previ a l'acció mitjançant els mecanismes de decisió i control.
- Coneixement i pràctica de les capacitats físiques bàsiques i la seva relació amb el nivell d'execució motriu. Reconeixement dels nivells propis.
- Valoració del treball ben executat des del punt de vista motor.
- Autonomia i confiança en les pròpies habilitats motrius en situacions noves o entorns desconeguts.
- Participació en activitats motrius diverses, reconeixent i acceptant les diferències individuals quant a habilitat.

6.4. RECULL DE JOCS COOPERATIUS

En aquest apartat, s'exposarà en forma de taules diferents jocs no cooperatius que mitjançant adaptacions els transformarem en jocs cooperatius per dur a terme a l'aula d'Educació Física. Amb aquests jocs es vol mostrar que els jocs poden ser cooperatius si

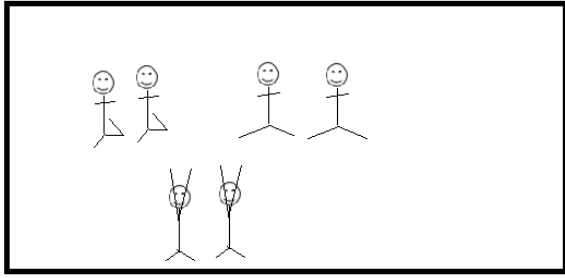
fem adaptacions sense llevar una petita competitivitat entre els alumnes. Són únicament un llistat de jocs cooperatius per dur a terme a l'aula d'Educació Física, és a dir una eina per als educadors que optin per l'aprenentatge cooperatiu a les seves classes. Hi haurà dos jocs per a cada curs acadèmic de primària:

- Primer de primària

Títol del joc	Cadires i asseguts!
Destinatari	A partir dels 6 anys
Fase de la sessió	Activació
Estructura d'aprenentatge	Pensa-comparteix
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Aconseguir que tot el grup s'assegui - Usar estratègies per la consecució d'un objectiu
Objectius motriu de la sessió	<ul style="list-style-type: none"> - Realitzar diferents moviments motrius: bots, caminar, córrer
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> - Participació en activitats motrius diverses
Materials i recursos	Cadires, música
Espai del joc	Pista multiesportiva, en rotllana
Descripció del joc no cooperatiu	Primerament hi ha tantes cadires com infants. Es posa la música i els infants han de fer diferents moviments, botar, córrer, caminar o passar-se una pilota entre ells (llançaments i recepcions). Quan la música s'atura han d'asseure-se un a cada cadira. Cada vegada que tornen a la marxa es lleva una cadira. L'infant que no ocupi una cadira queda eliminat.
Adaptació	Perquè el joc sigui cooperatiu els infants han de pensar estratègies per cada vegada que s'atura la música puguin asseure-se tots, sinó s'asseuen tots perden tots. Cada vegada hi ha una cadira menys per tant, hauran de pensar estratègies diferents cada vegada. Cada vegada que s'aturi la música realitzaran la estratègia d'un company.
Representació gràfica	

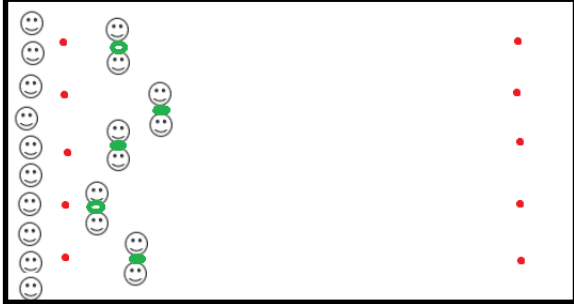
Atenció a la diversitat	<p>Si hi ha alumnes que presenten manques d'atenció o hiperactivitat es pot donar responsabilitats per captar la seva atenció per exemple podem dir-li que et faci un gest perquè tu llevis la música.</p> <p>És important sempre que sigui possible complementar la informació auditiva amb informació visual, posar-se davant dels alumnes amb discapacitat sensorial auditiva, quan l'alumne estigui més a prop de l'altaveu apagar la música...</p> <p>Podem posar parelles per què la reacció sigui funció de dos i no recaigui només en ell.</p> <p>Amb alumnes que solen ser absents en el joc, podem alternar dues eines: tenir un alumne que l'ajudi i ell mateix presti ajuda.</p>
Variants	Canviar cadires per cercols.

Títol del joc	El mirall
Destinataris	A partir de 6 anys
Fase de la sessió	Tornada a la calma
Estructura d'aprenentatge	Puzle de dobles parelles
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Interpretar els moviments del company. - Acceptar el rol dins un grup
Objectiu motriu del joc	<ul style="list-style-type: none"> - Reproduir models d'estiraments del company
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> - Ajustament a l'execució de les habilitats motrius bàsiques
Materials i recursos	Cap.
Espai del joc	Pista multiesportiva, en parelles
Descripció del joc no cooperatiu	Individualment cada alumne fa diferents desplaçaments (bots, passos curts o llargs, càmera lenta...) per l'espai.
Adaptació	<p>Per aconseguir la cooperació es millor fer agrupaments per exemple, per parelles. Primer xapem la classe en dos mitats i dins aquestes fem les parelles. Un de la parella se'n va amb un altre d'una parella de l'altre mitat. Un fa diferents tipus de desplaçaments per l'espai (bots, passos curts o llargs, càmera lenta...) L'altre l'ha de copiar com si fos el seu mirall i canvien el rol. Després tornen les parelles del mateix grup i s'ensenyen els moviments que han fet, fent el mirall també.</p>
Representació gràfica	

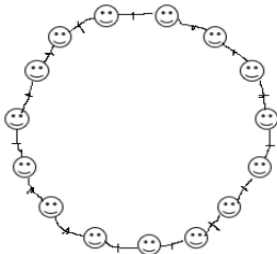
	
Atenció a la diversitat	<p>Si hi ha alumnes que presenten manques d'atenció o hiperactivitat es pot donar responsabilitats per captar la seva atenció, per exemple assegurar-se constantment de que el seu companys fa el mateix.</p> <p>És important sempre que sigui possible complementar la informació auditiva amb informació visual, posar-se davant dels alumnes amb discapacitat sensorial auditiva, no parlar mentre caminem, nosaltres com a mestres, podem posar exemples al començament.</p> <p>Amb alumnes que solen ser absents en el joc, podem fer que alternin la parella i ensenyin estiraments que han fet abans.</p>
Variants	<p>Posar-se en fila i que cadascú copii al que té davant i després canviar el sentit.</p> <p>Posar premisses de tipus de desplaçaments o medi pel qual es desplacen.</p>

- Segon de primària

Títol del joc	Relleus dobles
Destinataris	A partir de 6 anys
Fase de la sessió	Activació o part principal
Estructura d'aprenentatge	Ensenyança recíproca
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Coordinar-se amb els companys per aconseguir un repte - Reproduir diferents maneres de desplaçament
Objectiu motriu del joc	<ul style="list-style-type: none"> - Desplaçar-se per l'espai amb coordinació amb un igual
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> - Augment del control motor i domini corporal
Materials i recursos	Pilota, cons
Espai del joc	Pista poliesportiva, parelles dins diferents grups
Descripció del joc	<p>Es fan diferents equips. Cada equip es col·loca en fila darrera un con. Quan el docent indiqui, el primer de cada fila sortirà i es desplaçarà fins al con que té davant, sense que la pilota caigui i tornarà al seu equip igual. Quan arribi, entregarà la pilota al següent i aquest ja podrà sortir. No es pot sortir fins tenir la pilota.</p>

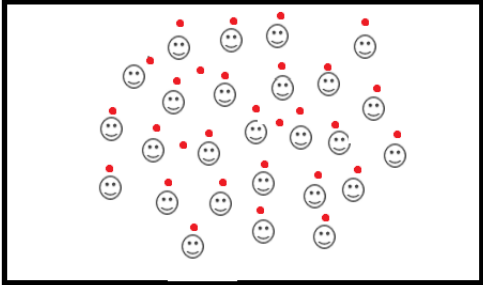
Adaptació	Per fer que sigui cooperatiu el relleu es pot fer per parelles i que aquestes hagin de subjectar la pilota amb la panxa o esquena fins l'altre con i tornarà al seu equip igual. Quan arribi, entregará la pilota a la següent parella i aquest ja podrà sortir. D'aquesta manera, els participants cooperaran per què no caigui la pilota i cada parella que hagi aconseguit que no li caigui un pic serà guanyadora. Les parelles poden anar canviant. Podem afegir un tercer que miri la tasca i apunti punts forts i punts febles i al següent canvi de rols.
Representació gràfica	
Atenció a la diversitat	<p>Si hi ha alumnes que presenten manques d'atenció o hiperactivitat es pot donar responsabilitats per captar la seva atenció, parlar amb la tutora per tal de saber quines funcions funcionen millor amb ell.</p> <p>És important sempre que sigui possible complementar la informació auditiva amb informació visual, posar-se davant dels alumnes amb discapacitat sensorial auditiva, no parlar mentre caminem...</p> <p>El fet de ser per parelles ajuda a tots.</p> <p>Si l'alumne presenta absentisme podem dir-li que la seva tasca és doble ja que ha d'aconseguir el repte però ha d'ajudar al seu company.</p>
Variants	<p>Es pot canviar la pilota per un cèrcol.</p> <p>Els tipus de desplaçaments poden canviar.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Subjectar la pilota amb el cap - Subjectar la pilota amb el cul - Subjectar la pilota un amb l'esquena i l'altre amb la panxa - Subjectar la pilota amb les cames <p>Es pot posar un banc per que hagi de pujar i treballar l'equilibri.</p> <p>Desplaçaments en grups de tres o tot el grup.</p>

Títol del joc	Passa el cèrcol!
Destinataris	A partir de 6 anys
Fase de la sessió	Tornada a la calma
Estructura d'aprenentatge	Descobriments compartits
Objectius	- Situar el cèrcol a l'altre costat

	- Participar en l'execució dels companys
Objectiu motriu del joc	- Usar diferents moviments per travessar el cercol
Continguts	- Resolució de problemes motors senzills.
Materials i recursos	Cèrcols
Espai del joc	Pista multiesportiva, en rotllana
Descripció del joc no cooperatiu	<p>Ens posem en cercle i ens donem les mans. Posem diferents cercols per tot el cercle. Hem de passar el cercol sense amollar les mans a través del nostre cos. Hem d'intentar que no ens arribi el cercol següent mentre tenim l'altre.</p> <ul style="list-style-type: none"> • No podem amollar les mans <p>Si a un infant l'hi arriba un cercol i ja té l'altre, perd i és eliminat. Guanya el darrer que queda.</p>
Adaptació	<p>Per adaptar aquest joc a la cooperació hem de canviar el que passa si a un infant li arriba un cercol i ja té un altre. Hem de modificar que si això passa tot l'equip perd. Per tant d'aquesta manera cooperaran perquè això no passi i ajudaran als companys a passar el cercol més ràpidament. D'altra banda, cooperaran perquè si un cercol va més lent i un altre més ràpid per equilibrar les distàncies. També, cada un pot pensar una estratègia per realitzar l'acció motriu i els company han d'aprendre a fer-ho com ho fa la resta de companys.</p>
Representació gràfica	
Atenció a la diversitat	<p>Si hi ha alumnes que presenten manques d'atenció o hiperactivitat es pot donar responsabilitats per captar la seva atenció, parlar amb la tutora per tal de saber quines funcions funcionen millor amb ell.</p> <p>És important sempre que sigui possible complementar la informació auditiva amb informació visual, posar-se davant dels alumnes amb discapacitat sensorial auditiva, no parlar mentre caminem, podem ficar-nos al cercol i mostrar diferents maneres de passar-ho.</p> <p>Amb alumnes que solen ser absents en el joc, podem alternar dues eines: tenir un alumne que l'ajudi i ell mateix presti ajuda.</p>
Variants	<p>Pot haver cercols de diferents mides.</p> <p>Canviar el sentit en mig del joc.</p>

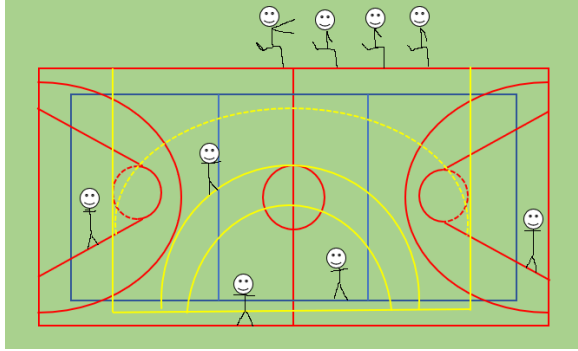
	<p>Es pot dir una operació matemàtica i si l'encerta passa el cercol i sinó queda allà.</p> <p>Fer cercles més reduïts perquè sigui més dinàmic.</p>
--	--

- Tercer de primària

Títol del joc	Pluja de globus
Destinataris	A partir de 6 anys
Fase de la sessió	Activació
Estructura d'aprenentatge	Desafiament físics cooperatius
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Cooperar per aconseguir un repte comú - Mantenir el globus a l'aire mitjançant habilitats motrius
Objectiu motriu del joc	<ul style="list-style-type: none"> - Usar els salts
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> - Manipulació correcta i destresa en l'ús d'objectes.
Materials i recursos	Un globus per alumne
Espai del joc	Pista multiesportiva, en dispersió.
Descripció del joc no cooperatiu	Cada alumne té un globus inflat. En un espai delimitat on es trobaran tots els alumnes, no es podrà tocar els globus amb les mans. Donant copets amb el cap hauran d'aconseguir que no caigui el seu globus. Han de fer desplaçaments en bot a peu junts. Guanya el darrer que li cau el globus.
Adaptació	Aquest joc perquè sigui cooperatiu hauríem de fer que tots els alumnes es preocupin de que cap globus caigui, és a dir, ningú té un globus propi sinó que tots són de tots i han de cooperar perquè ningú caigui. D'aquesta manera, poden aconseguir estar el màxim temps possible i si cau un perdran tots.
Representació gràfica	
Atenció a la diversitat	Si hi ha alumnes que presenten manques d'atenció o hiperactivitat es pot donar responsabilitats per captar la seva atenció, parlar amb la tutora per tal de saber quines funcions funcionen millor amb ell.

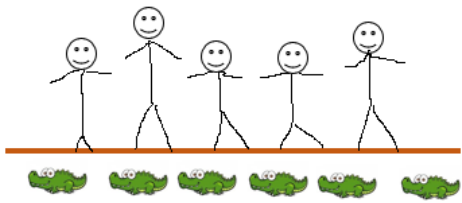
	<p>És important sempre que sigui possible complementar la informació auditiva amb informació visual, posar-se davant dels alumnes amb discapacitat sensorial auditiva, no parlar mentre caminem...</p> <p>Podem posar parelles per ajudar als companys.</p> <p>Amb alumnes que solen ser absents en el joc, podem alternar dues eines: tenir un alumne que l'ajudi i ell mateix presti ajuda.</p> <p>També, podem afegir "vides", d'aquesta manera els jugadors que tinguin més problemes per aguantar el globus tindran més oportunitats d'aconseguir-ho.</p>
Variants	<p>Afegir dos o tres globus més, de tal manera que hi hagi més globus que alumnes.</p> <p>Fer grups més reduïts a diferents espais per la participació màxima de tot l'alumnat.</p>

Títol del joc	Comecocos
Destinatari	A partir de 6 anys
Fase de la sessió	Part principal
Estructura d'aprenentatge	Desafiament físics cooperatiu
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Provar diferents tipus de desplaçaments - Acceptar diferents tipus de rols en un joc
Objectiu motriu del joc	<ul style="list-style-type: none"> - Esforçar-se per un equilibri a la línia
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> - Autonomia i confiança en les pròpies habilitats motrius en situacions i entorns coneguts.
Materials i recursos	Cap.
Espai del joc	Pista multiesportiva (on hi ha totes les línies de cada esport, només es pot trepitjar les línies), en dispersió
Descripció del joc	<p>Primerament hi ha 4 alumnes que són els comecocos i els altres són els cocos. Han d'anar caminant per les línies pintades en el terra per no ser atrapats per qui la duu (comecocos). Per poder passar d'una línia a l'altre han de fer un bot. Els infants que han estat pillats són eliminats. El joc finalitza quan tots han estat pillats.</p>
Adaptació	<p>Per a que aquest joc sigui cooperatiu, els infants que han estat pillats hauran d'ajudar als companys. Podran fer com a "pont" i deixar passar o no als cocos i comecocos. D'aquesta manera el seu paper serà molt important ja que dependrà d'ells si són pillats o no malgrat no es podran moure. D'aquesta manera poden elegir cooperar amb els comecocos i amb els cocos.</p>

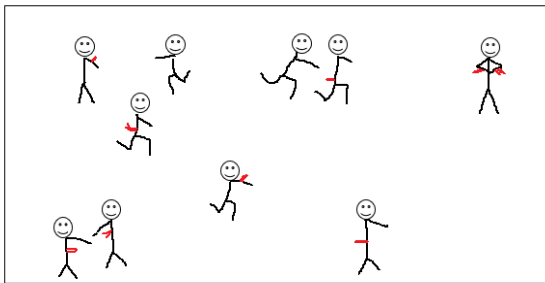
Representació gràfica	
Atenció a la diversitat	<p>Si hi ha alumnes que presenten manques d'atenció o hiperactivitat es pot donar responsabilitats per captar la seva atenció, per exemple, pot ser jugador i arbitre (vigilar que tots caminin per les línies).</p> <p>És important sempre que sigui possible complementar la informació auditiva amb informació visual, posar-se davant dels alumnes amb discapacitat sensorial auditiva, no parlar mentre caminem. En aquest cas és molt important posar un exemple de caminar per la línia.</p> <p>Podem posar parelles per ajudar als companys.</p> <p>Amb alumnes que solen ser absents en el joc, podem alternar dues eines: tenir un alumne que l'ajudi i ell mateix presti ajuda.</p>
Variants	<p>Com que les línies solen ser de diferents colors poden desplaçar per les línies de forma diferent. Per exemple: per la línia de color groc de puntes, per la línia de color vermell amb els talons, per la línia de color blanc botant amb els peus junts i per la línia blava fent marxa cap enrere.</p> <p>També podem fer que no puguin botar d'una línia a una altra sinó que hagin d'anar per les línies contínues. Si les línies es toquen si que poden canviar de línia però sense botar.</p>

- Quart de primària

Títol del joc	Ordre a les altures!
Destinatari	A partir de 7 anys
Fase de la sessió	Activació
Estructura d'aprenentatge	Pensa-comparteix
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Cooperar per aconseguir un mateix objectiu. - No caure als cocodrils.
Objectiu motriu de la sessió	<ul style="list-style-type: none"> - Esforçar-se per un equilibri i coordinació en situacions desconegudes
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> - Domini motor a l'acció mitjançant els mecanismes de decisió i control.

Materials i recursos	Cap
Espai del joc	Pista multiesportiva, en grups
Descripció del joc	El alumnes estaran damunt una línia i el mestre posarà la premissa de que s'han de posar en ordre (de més petit a més alt, quants animals té cadascun a casa, edats...) en una llarga línia s'haurà d'ordenar. No poden caure ja que sinó seran menjats pels cocodrils. Si cau un, aquest quedarà eliminat del joc.
Adaptació	Perquè sigui cooperatiu, haurien de ficar diferents premisses, per exemple si un cau als cocodrils, cap del grup podria parlar o no es podrien tocar amb les mans. D'aquesta manera els infants cooperaran entre ells perquè ningú caigui perquè no sigui més difícil el moviment. Si aconseguixen no caure i ordenar-se, hauran guanyat tots i totes. Cada vegada que han de fer una ordenació poden realitzar una estratègia de cada company del grup.
Representació gràfica	
Atenció a la diversitat	<p>Si hi ha alumnes que presenten manques d'atenció o hiperactivitat es pot donar responsabilitats per captar la seva atenció, en aquest cas podem donar-li la funció de coordinador per a que ell, amés de jugar, organitzi la mobilitat del joc.</p> <p>És important sempre que sigui possible complementar la informació auditiva amb informació visual, posar-se davant dels alumnes amb discapacitat sensorial auditiva, no parlar mentre caminem, posar exemples...</p> <p>Podem posar parelles per ajudar als companys, en aquest cas podem fer que algú si pugui tocar els cocodrils i serveixi de tutor.</p> <p>Amb alumnes que solen ser absents en el joc, podem alternar dues eines: tenir un alumne que l'ajudi i ell mateix presti ajuda.</p>
Variants	Augmentar o disminuir el lloc d'execució per augmentar o disminuir els temps de desplaçament.

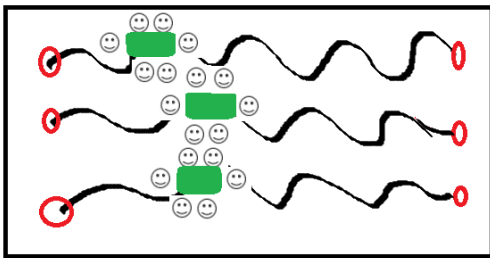
Títol del joc	Pinces
Destinataris	A partir de 7 anys
Fase de la sessió	Part principal
Estructura d'aprenentatge	Descobrimet compartit

Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Valorar diferents estratègies. - Cooperar per aconseguir el màxim d'objectes.
Objectiu motriu del joc	<ul style="list-style-type: none"> - Esforçar-se per encapçalar l'altre o que siguis encapçalat
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> - Participació en activitats motrius diverses, reconeixent i acceptant les diferències individuals quant a habilitat.
Materials i recursos	Una pinça per infant
Espai del joc	Pista multiesportiva, grups dispersos
Descripció del joc no cooperatiu	Cada infant du una pinça i han d'intentar llevar les pinces als altres i que no li llevin la seva. El que té més pinces guanya. La pinça l'han de llevar tots enganxada a la camiseta. Els alumnes s'han de desplaçar fent gambades.
Adaptació	Per adaptar aquest joc primer es pot jugar individualment, després el podem fer en equips de 2 i cada parella utilitzi les dues estratègies que tinguin els membres. Després podem fer els equips de 4 i que duguin a terme cada vegada una estratègia, així fins que hagi dos grups a la classe. Per diferenciar els grups cadascú pot elegir una forma de desplaçament. Cada grup tindrà tantes pinces com alumnes tingui el grup i ells podran elegir com les distribueixen. Hauran de llevar les pinces al equip rival. D'aquesta manera, els infants poden pensar estratègies per jugar cooperativament i que el seu equip no es quedi sense pinces, protegint al que les té totes, distribuint cada pinça a cada un per que no es concentrin a un, etc.
Representació gràfica	
Atenció a la diversitat	<p>Aquest joc requereix un alt esforç físic, per això es poden realitzar diferents adaptacions segons el tipus de problemes que tinguin els alumnes.</p> <p>Si hi ha alumnes que presenten manques d'atenció o hiperactivitat es pot donar responsabilitats per captar la seva atenció.</p> <p>És important sempre que sigui possible complementar la informació auditiva amb informació visual, posar-se davant dels alumnes amb discapacitat sensorial auditiva, no parlar mentre caminem. Aquest joc implica molta capacitat motriu, per tant, és conveninet posar un exemple d'on posar la pinça i on no la podem posar.</p> <p>Dins els equips podem posar parelles per ajudar als companys.</p>

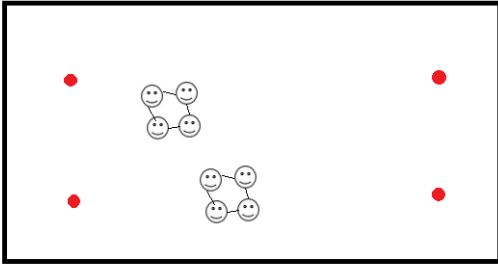
	Amb alumnes que solen ser absents en el joc, podem fer una darrera adaptació: podria ser la d'establir unes taules, en les quals hi hagi dos vigilants de les pinces que agafen, variant així el joc i d'aquesta manera quan li llevés una pinça a un rival has d'anar a deixar-la a la taula del teu equip i el company que hi ha assegut les guardarà.
Variants	El tipus de desplaçament són la principal variant que podem fer, per exemple: <ul style="list-style-type: none"> - Bots a peus junts - De puntilles - Cap enrere - De genolls - Corrent - Caminant

- Cinquè de primària

Títol del joc	Transport actiu!
Destinatari	A partir de 7 anys
Fase de la sessió	Activació
Estructura d'aprenentatge	Co-op play
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Dur el matalàs a un altre punt - Cooperar per assolir una fita
Objectiu motriu del joc	<ul style="list-style-type: none"> - Provar diferents desplaçaments amb un objecte
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> - Manipulació correcta i destresa en l'ús d'objectes propis de l'entorn escolar i extraescolar.
Materials i recursos	Matalàs i cons
Espai del joc	Pista multiesportiva, en grups
Descripció del joc	Cada alumne tindrà un con al cap. Haurà de fer un circuit amb diferents racons sense que caigui el con. Faran el circuit tots els alumnes fins que els hi vagi caient el con. Guanyarà el darrer que li caigui.
Adaptació	Els alumnes estaran en grups i cada grup tindrà un matalàs. Hi haurà un circuit i l'hauran de passar per dur el matalàs a la meta. El matalàs no pot caure, hauran de tornar ha començar. Tots han de tocar el matalàs en tot moment. D'aquesta manera, guanyaran tots si aconseguen fer el circuit una vegada.
Representació gràfica	

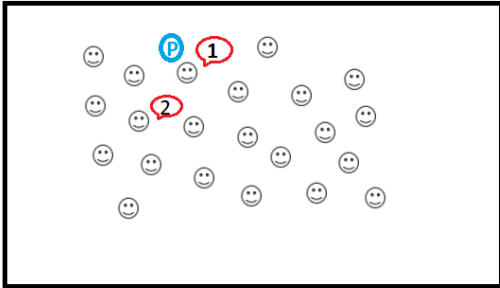
	
Atenció a la diversitat	<p>Si hi ha alumnes que presenten manques d'atenció o hiperactivitat es pot donar responsabilitats per captar la seva atenció, per exemple pot ser el coordinador de com es duu el material.</p> <p>És important sempre que sigui possible complementar la informació auditiva amb informació visual, posar-se davant dels alumnes amb discapacitat sensorial auditiva, no parlar mentre caminem, posar exemples amb un petit grup és molt profitos i si la tasca és molt complicada podem fer que els alumnes amb més dificultats surti a l'exemple.</p> <p>Amb alumnes que solen ser absents en el joc, podem alternar dues eines: tenir un alumne que l'ajudi, que li vagi diguent com ho de fer, i ell mateix presti ajuda, és a dir, sigui ells qui diu com s'ha de fer.</p>
Variants	<p>Si hi ha un guia, es pot tapar els ulls dels alumnes perquè sigui el guia qui mani.</p> <p>Es pot proposar diferents tipus de desplaçament, com botar, reptar, caminar a càmera lenta...</p>

Títol del joc	Anem en tren?
Destinataris	A partir de 9 anys
Fase de la sessió	Tornada a la calma
Estructura d'aprenentatge	Puzle de Aronson
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Arribar a un punt diferent del que sortim - Esforçar-se per una coordinació cooperativa
Objectiu motriu del joc	<ul style="list-style-type: none"> - Reproduir desplaçaments col·lectius amb diferents premisses
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> - Resolució de problemes motors de certa dificultat.
Materials i recursos	Cap.
Espai del joc	Pista multiesportiva, en grups
Descripció del joc no cooperatiu	Els alumnes individualment hauran de desplaçar-se per l'espai sense tocar el terra amb els peus i l'esquena.

Adaptació	Aquest joc el podem transformar a format de grup. Els participants hauran de formar una figura en la qual tots s'han de tocar entre ells però ningú pot tocar el terra les mans i l'esquena. Junt han de desplaçar-se d'un lloc a un altre. El que faran es crear grups i cada un tindrà un rol. Els alumnes que tenen el mateix rol s'uniran per pensar una estratègia que tindran igual al seu grup de referència. Després cada un torna al seu equip i amb totes les estratègies han de fer la tasca conjunta.
Representació gràfica	
Atenció a la diversitat	<p>Si hi ha alumnes que presenten manques d'atenció o hiperactivitat es pot donar responsabilitats per captar la seva atenció, aquí podem afegir la funció d'arquitecte i que sigui ell qui creï la forma.</p> <p>És important sempre que sigui possible complementar la informació auditiva amb informació visual, posar-se davant dels alumnes amb discapacitat sensorial auditiva, no parlar mentre caminem, i fer nosaltres la postura que es demana.</p> <p>Amb alumnes que solen ser absents en el joc, podem posar-li també la tasca d'arquitecte.</p>
Variants	<p>Canviar el sentit i anar cap enrere.</p> <p>Canviar el tipus de desplaçament o la part del cos que no pot tocar el terra.</p>

- Sisè de primària

Títol del joc	Cinc passades
Destinatari	A partir de 8 anys
Fase de la sessió	Activació
Estructura d'aprenentatge	Co-op play
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Aconseguir el repte comú (5 passes seguides) - Cooperar amb altres equips per un objectiu comú
Objectiu motriu del joc	<ul style="list-style-type: none"> - Usar diferents tipus de llançaments i recepcions

Continguts	- Adaptació de l'execució de les habilitats motrius a contextos de pràctica de complexitat creixent, amb eficiència i creativitat.
Materials i recursos	Pilota
Espai del joc	Pista multiesportiva, en grups
Descripció del joc	Es fan dos equips de 5 persones i s'enfronten.. Cada equip ha de tenir un tipus de desplaçament diferent. Cada equip ha d'intentar fer 5 passades seguides sense tocar el terra per fer punt. Guanya el que té més punts.
Adaptació	Perquè sigui un joc cooperatiu podem fer que no només hi hagi dos equips, sinó tres o quatre, depenent dels participants. Així els equips que no tenen la pilota poden cooperar entre ells per llevar-la a l'altre equip. D'altra banda, per fomentar la màxima inclusió podem afegir la premissa de que tots han de tocar la pilota una vegada per fer punt.
Representació gràfica	 <p>El diagrama mostra 15 participants representats per carícies amb sorrisos distribuïdes en un rectangle. A la part superior central hi ha una pilota blava amb la lletra 'P' blanca. A la pilota hi ha un cercle vermell amb el número '1' i una altra carícia amb un cercle vermell amb el número '2', indicant la seqüència de passes.</p>
Atenció a la diversitat	<p>Si hi ha alumnes que presenten manques d'atenció o hiperactivitat es pot donar responsabilitats per captar la seva atenció, podem dir-li que ella sigui que comenci sempre i s'encarregui de que tots els seus compnays toquin la pilota.</p> <p>És important sempre que sigui possible complementar la informació auditiva amb informació visual, posar-se davant dels alumnes amb discapacitat sensorial auditiva, no parlar mentre caminem...</p> <p>Amb alumnes que solen ser absents en el joc, podem comanar-li que observi qui demana la pilota i qui no ho fa.</p>
Variants	<p>Tots amb el mateix desplaçament.</p> <p>Posar la premissa d'un tipus de llançament i un tipus de recepció.</p> <p>Canviar el material, per exemple pilotes més petites, gegants...</p>

Títol del joc	Desemboliquem!
Destinatari	A partir de 6 anys
Fase de la sessió	Tornada a la calma
Estructura d'aprenentatge	Puzle de Aronson

Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Aconseguir la postura inicial - Resoldre un repte cooperatiu
Objectiu motriu del joc	<ul style="list-style-type: none"> - Usar tècniques per sortir de situacions desconegudes
Continguts	<ul style="list-style-type: none"> - Autonomia i confiança en les pròpies habilitats motrius en situacions noves o entorns desconeguts.
Materials i recursos	Cap
Espai del joc	Pista multiesportiva, filera
Descripció del joc no cooperatiu	Els alumnes es posen en línia recta i s'agafen de les mans. S'han d'enrotllar com una ensaïmada. Després han de sortir sense desfermar-se. Poden sortir com vulguin.
Adaptació	Aquest joc perquè sigui cooperatiu necessita una premissa: que surti primer el que està més a dins. D'aquesta manera tots hauran de cooperar per trobar un forat per on puguin a anar sortint una un seguint un ordre. D'altra banda, es poden fer diferents grups, els quals cada membre tindrà un rol. Els que tenen el mateix rol dels diferents grups es poden unir i pensar una estratègia conjunta per dur a terme el repte. Després tornen al seu equip i posen en comú les estratègies i les duen a terme per superar l'objectiu.
Representació gràfica	
Atenció a la diversitat	<p>Si hi ha alumnes que presenten manques d'atenció o hiperactivitat es pot donar responsabilitats per captar la seva atenció, per exemple, coordinar com serà la sortida.</p> <p>És important sempre que sigui possible complementar la informació auditiva amb informació visual, posar-se davant dels alumnes amb discapacitat sensorial auditiva, no parlar mentre caminem, es pot fer una amb ajuda i després una altra tot sols.</p> <p>Amb alumnes que solen ser absents en el joc, podem alternar dues eines: tenir un alumne que l'ajudi i ell mateix presti ajuda a un altre (al que té al costat).</p>
Variants	Posar-se en rotlló i que un exterior els emboliqui mentre ells tenen els ulls tancats.

6.5. AVALUACIÓ

L'avaluació és un tema que sempre preocupa tant a educadors com a famílies o alumnes. Com ja he dit en altres ocasions el joc cooperatiu pot ser una eina per treballar els continguts però també pot ser un contingut en si mateix. Per tant, alhora d'avaluar l'aprenentatge dels nostres alumnes haurem de tenir-ho en compte. L'avaluació no només és important per saber si els nostres alumnes assoleixen els objectius proposat, sinó també per a saber si la nostra feina és correcta amb els alumnes, si les eines que utilitzem són beneficioses i per saber si nosaltres mateixos tant com alumne i com a mestre, complim els objectius establerts. Per aquest motiu, tenim quatre maneres d'avaluar.

He decidit crear dues rubriques ja que és un instrument d'avaluació que ens permet avaluar l'aprenentatge de forma objectiva i igual per a tots, sigui qui sigui l'educador i sigui qui sigui l'alumne. D'altra banda, aquest instrument permet al mestre exposar prèviament els criteris amb els que avaluarà quins continguts ha assolit el seu alumne.

La primera rúbrica serveix per avaluar els jocs abans citats. És un recurs creat per a que els educadors puguin avaluar els seus alumnes els continguts treballats en el joc cooperatiu anteriors. En ella, observem que els tres primers ítems a avaluar són els corresponents al joc cooperatiu, per consegüent, els altres són els corresponents criteris d'avaluació relacionats amb les habilitats motrius.

Cal dir que, per elaborar la rúbrica s'han tingut en compte els criteris d'avaluació que surten al currículum de les Illes Balears relacionats amb els continguts anteriorment citats.

La rúbrica és un instruments d'avaluació que ens obliga a anar alumne per alumne, avaluant el seu aprenentatge. D'aquesta manera, resulta impossible avaluar a tots els alumnes alhora mitjançant una rúbrica.

No fa falta avaluar a cada alumne en tots i cada un dels jocs que realitza a l'aula, el que jo recomano és cada joc o cada sessió, fixar una mica més d'atenció en l'avaluació d'un petit grup d'alumnes. En el joc cooperatiu, quasi sempre, hi ha petits grups, parelles o inclòs gran grup. La meva recomanació és fixar una petita atenció en cada grup per veure si realment cooperen o no. A més, malgrat el resultat final sigui avaluat mitjançant la rúbrica, els docents poden anar prenent notes de camp per ajudar a avaluar als alumnes una vegada ja no estem a l'aula.

Per utilitzar aquestes rúbriques, primer hem de tenir clar la forma d'avaluar, en aquest cas qualitativa (novell, iniciat, avançat i expert). En segon lloc, hem de saber quin són els

critèris d'avaluació que avaluarem (primera columna). Per últim, cada nivell té la seva pròpia descripció, la qual ens diu els requisits de cada ítem per obtenir la puntuació de cada nivell. Per tant, mitjançant l'observació directa i notes de camps podem avaluar en quin nivell es troba cada alumne en quant a cooperació i habilitats motrius.

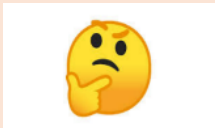

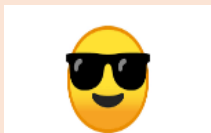
També podem utilitzar la primera rúbrica com a avaluació inicial i avaluació final. D'aquesta manera, veurem si els nostres alumnes han anat assolint nous coneixements i han assolit els objectius proposats.

Els mateixos, també, han de saber si el que fan és correcte o han d'intentar millorar, d'aquesta manera, també cal fer servir una rúbrica d'auto-avaluació, on ells mateixos vegin si arriben als objectius que es demanen i compleixen amb el joc cooperatiu.

D'altra banda, es pot afegir un qüestionari de cinc ítems per avaluar la feina del mestre. D'aquesta manera, l'educador pot valorar els seus punts forts i punts febles des del punt de vista dels seus alumnes i millorar i modificar per als pròxims jocs. És important saber que pensen els altres de la nostra feina, nosaltres com a mestres també hem de ser avaluats.

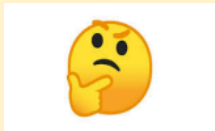

Parlant dels jocs, també el mestre pot pensar que el joc és una bona eina que funciona però és necessari saber si els alumnes també ho pensen. El que volem saber és si el joc elegit funciona entre els nostres alumnes, és acceptat i diverteix. D'aquesta manera, després de cada sessió, podem fer servir un qüestionari per a que els alumnes i nosaltres mateixos com a mestres omplir i avaluar els jocs després d'haver estat realitzats. Per omplir-ho, cal organitzar grups i que cada sessió o joc s'encarregui un grup per avaluar els jocs.

6.5.1. RÚBRICA AVALUACIÓ MESTRE - ALUMNE

	NOVELL 	INICIAT 	AVA NÇAT 	EXPERT
Posa interès i motivació en la consecució de l'objectiu comú.	Només cerca aconseguir un objectiu individual. No té motivació.	Posa interès en la consecució de l'objectiu comú encara que primer cerca el seu propi però no està motivat.	Està interessat per l'objectiu comú i mostra motivació en ell.	S'interessa pels objectius dels altres per aconseguir l'objectiu comú, està motivat i motiva als seus companys.
Actua de forma coordinada i cooperativa duent a terme les diferents funcions implícites al joc.	No coopera amb els seus companys i no intenta establir coordinació en el grup. No respecta les funcions implícites del joc.	Respecta les funcions implícites del joc però no intenta cooperar amb els companys.	Respecta les funcions implícites del joc i intenta cooperar amb els companys.	Respecta les funcions implícites del joc, actua de forma cooperativa i coordinada i intenta que els seus companys també ho facin.
Respecte i acceptació a les opinions i idees de cada un.	No respecta les diferents opinions i imposa la seva pròpia.	Accepta que hagi diferents opinions però primer vol la practica de la seva pròpia.	Respecta i accepta les opinions de cada company. No aporta la seva opinió sinó li pregunten.	Respecta, accepta i s'interessa per les opinions i idees de las altres companys. Aporta les seves propies.
Respecte, acceptació i valoració de les diferències individuals quant a habilitat.	No respecta les diferències individuals quant habilitat.	Respecta les diferències individuals quant a la habilitat però no valora l'esforç dels seus companys.	Respecta i valora les diferències individuals quant a habilitat.	Respecta, valora i accepta les diferències individuals quant a habilitat. Motiva als seus companys per millorar la seva habilitat.

Resolució de problemes motors senzills amb oposició i sense.	No és capaç de resoldre problemes motors amb oposició i sense.	És capaç de resoldre problemes motors sense oposició però no amb oposició.	És capaç de resoldre problemes motors amb oposició i sense però no ajuda als altres.	És capaç de resoldre problemes motors amb oposició i sense mentre ho comparteix amb els companys per ajudar.
Selecció i combinació de les habilitats motrius bàsiques i adaptació a les condicions establertes de forma eficaç.	No selecciona i combina habilitats motrius bàsiques i no les adapta a les condicions establertes de forma eficaç.	Selecciona les habilitats motrius bàsiques però no les combina. No les adapta a les condicions establertes de forma eficaç.	Selecciona i combina les habilitats motrius bàsiques però no les adapta a les condicions establertes de forma eficaç.	Selecciona i combina les habilitats motrius bàsiques i les adapta a les condicions establertes de forma eficaç.

6.5.2. RÚBRICA AUTO-AVALUACIÓ ALUMNE

	NOVELL 	INICIAT 	AVANÇAT 	EXPERT
ACTITUD	El meu comportament no és correcte durant els jocs.	El meu comportament és passiu durant els jocs.	El meu comportament facilita la realització dels jocs.	El meu comportament facilita la realització dels jocs i sempre intento que els altres s'ho passin bé.
INTERÉS	No particip en el jocs de classe.	Particip només si em diuen a mi directament.	Comunico les meves idees al grup.	Comunico les meves idees i en creo de noves a partir de les idees dels altres.
COOPERACIÓ	No ajudo al meu equip a aconseguir l'objectiu comú.	Només ajudo a l'equip si em demanen ajuda.	Ajudo al meu equip a aconseguir l'objectiu comú.	Ajudo al meu equip a aconseguir l'objectiu comú i intento que tothom participi.
AUTONOMIA	Necessito ajuda continua dels companys o mestre	De vegades necessito demanar ajuda.	Faig les tasques sense ajuda.	Faig les tasques sense ajuda i prest la meva ajuda als companys.

6.5.3. QÜESTIONARI AVALUACIÓ ALUMNE-MESTRE

<u>Respon les següents preguntes i justifica la teva resposta al costat.</u>		
1. El mestre explica els jocs amb claredat.	SI	NO
2. El mestre motiva als alumnes.	SI	NO
3. El mestre pregunta si s'ha entès bé el joc.	SI	NO
4. El mestre posa exemples del que hem de fer i del no hem de fer.	SI	NO

5. El mestre deixa clar les normes dels jocs.	SI	NO
---	----	----

6.5.4. QÜESTIONARI AVALUACIÓ ALUMNE-JOCS

Responen les següents preguntes a partir del joc _____ i justifiqueu la resposta.		
El joc ha estat divertit.	SI	NO
El joc ha permès que tots participin.	SI	NO
El joc té unes normes clares i fàcils d'entendre.	SI	NO
El joc ha facilitat la coordinació entre tots els alumnes.	SI	NO
El joc ha donat peu a molts de conflictes entre els companys.	SI	NO

7. CONCLUSIONS

Arribant a aquest punt, cal dir que, degut a les circumstàncies sanitàries que vivim a l'actualitat provades per la pandèmia mundial que ha causat el COVID-19, les escoles del nostre país han estat tancades, el que ha donat lloc a la suspensió de les classes presencials dels infants.

Per aquest motiu, no he pogut posar en practica personalment aquestes eines per dur a terme l'aprenentatge cooperatiu a l'aula d'Educació Física. D'aquesta manera no puc evidenciar fets sobre el tema desenvolupat.

Deixant això a part, per elaborar aquest punt hem de tornar al principi del treball i recuperar quin era l'objectiu d'aquest: potenciar el Joc Cooperatiu a l'àrea d'Educació Física.

El treball realitzat aporta als educadors estratègies per dur a terme l'aprenentatge cooperatiu a les seves aula d'Educació Física o altres àrees. D'altra banda, mostra explícitament cada avantatge que té el seu ús tant per a cada alumnes de forma individuals com pel grup classe. D'aquesta manera es crea un interès cap als educadors per la utilització d'aquesta metodologia a les seves aules.

En quant al joc cooperatiu com a vessant d'aquest treball, es donen diferents eines per dur-ho a terme a les aules, en aquest treball es reconten dotze jocs cooperatius de diferent intensitat segons el moment de la sessió en la qual ens trobem. D'aquesta manera, obtenim dotze jocs adaptats a cooperatius mitjançant diferents estructures d'aprenentatge que s'exposaven a la part teòrica i que compleixen els continguts ens marca la conselleria en el bloc de continguts 2 "Habilitats motrius". Això es podria fer a tots els blocs del currículum. A més, l'instrument d'avaluació anomenat rúbrica pot ser molt útil per l'avaluació dels docents cap a l'aprenentatge dels seus alumnes com a eina objectiva i avaluadora.

Tant la creació dels jocs cooperatius com la rúbrica estan enfocats a un mateix bloc de continguts del currículum de les Illes Balears, en concret el Bloc 2: Habilitats motrius. Considero que l'opció de dur a terme el treball a partir d'un contingut concret és útil per mostrar quin ventall de jocs cooperatius podem fer servir per la nostra tasca docent sense llevar la competitivitat i la diversió del nostres alumnes.

Com diuen Pujolás i Naranjo (2006) es poden donar estructures de tipus individual, en la qual no hagi interaccions entre els alumnes i la figura del mestre sigui la més important, una estructura competitiva, on els alumnes es fixin en les tasques dels altres per fer comparatives o una estructura cooperativa, en la qual els alumnes es divideix en grups compartint responsabilitats metre s'ajuden i es motiven mútuament. D'aquesta manera està a les nostres mans fer ús només d'una d'elles o cercar la combinació per enriquir al màxim l'aprenentatge dels nostres alumnes.

Per tant, crec que l'objectiu del treball si s'ha assolit, penso això degut a que els educadors que posin en practica els jocs cooperatius dissenyats en aquest treball seran capaços de veure els beneficis que aporta l'aprenentatge cooperatiu en l'educació dels nostres alumnes, la millora de les seves capacitats comunicatives i l'aportació de valors a la seva persona. D'aquesta manera, penso que aquestes eines, potencien el joc cooperatiu a l'aula d'Educació Física.

Per finalitzar, m'agradaria comentar quins han estat els punts forts i els punts febles d'aquest treball, així com propostes de millora i de futur. Personalment, quan vaig començar a elaborar aquest treball tenia molta il·lusió de crear un material didàctic i comprovar de primera mà si el fet de practicar jocs cooperatius cohesiona el grup-classe.

Per això, com a punt feble del treball vull destacar que no s'ha pogut constatar les recerques sobre beneficis i avantatges que té l'aprenentatge cooperatiu en els alumnes. També, cal dir que m'hagués agradat fer un treball més pràctic que teòric i evidenciar fets i situacions per incentivar a la practica del joc cooperatiu. Però m'agrada pensar en positiu i penso que en quant pugui posar en practicar aquests jocs ho faré. Per això, com a propostes de millora, em plantejo cercar educadors que hagin pogut dur a terme practiques cooperatives a l'aula d'Educació Física i estudiar quins beneficis han aportat als seus alumnes.

D'altra banda, com a punts forts del treball m'agradaria destacar que com no m'he centrat en una edat, curs escolar o moment evolutiu dels infants, he hagut de pensar jocs cooperatius que serveixin per al màxim d'infants possibles, incloent el major rati possible d'edats i cursos. També, vull destacar el tipus d'avaluació que he plantejat. El fet de crear activitats que no sigui per a un grup concret ni una edat concreta posa en evidencia que es necessita un recurs avaluador que sigui el més ampli possible i que si qualcú extern ho vol utilitzar sigui objectiu. D'aquesta manera, considero que els instruments d'avaluació

creats per avaluar alumnes, mestre i jocs a l'aula d'Educació Física és un recurs molt útil per a tots i té l'opció de canvis si els continguts a treballar són diferents.

Amb aquest treball, m'agradaria proposar que es segueixi investigant els beneficis d'utilitzar l'aprenentatge cooperatiu a l'aula i el joc cooperatiu a l'àrea d'Educació Física i com dur-ho a terme als altres blocs del currículum de les Illes Balears. Considero que podria ser molt interessant i complementar aquest treball, la investigació dels beneficis del joc cooperatiu al temps d'esbarjo dels infants com per exemple el temps del pati.

8. BIBLIOGRAFÍA

Currículum d'Educació Física de les Illes Balears. (2014) Govern de les Illes Balears.
Extret de:

http://weib.caib.es/Normativa/Curriculum_IB/educacio_primaria_lomce_.htm

Fernández-Rio, J., & Méndez-Giménez, A. (2016). El Aprendizaje Cooperativo: Modelo Pedagógico para Educación Física. *RETOS. Nuevas Tendencias en Educación Física, Deporte Y Recreación*, núm. 29, 201-206.

Gallach Vela, M. J., & Catalán Catalán, J. P. (2014). Aprendizaje Cooperativo en Primaria: Teoría, Práctica y Actividades Concretizadas . *DÁCTICA DE LAS CIENCIAS EXPERIMENTALES Y SOCIALES*. N.º 28, 109-133.

García, R., Traver, J., & Candela, I. (2019). *Aprendizaje cooperativo. Fundamentos, características y técnicas*. Madrid: Colección Acción Social.

Johnson, D., & Johnson, R. (1999). *Aprender juntos y solos: Aprendizaje cooperativo, Competitivo e Individualista*. Buenos Aires: Aique S.A.

Johnson, D., Johnson, R., & Johnson Holubec, E. (1999). La cooperación en el aula y en la escuela. A *Los nuevos círculos del aprendizaje* (p. 9-129). Buenos Aires: Aique.

Kagan, S. (1994). *Cooperative Learning*. San Clemente: CA: Kagan.

Metzler, M. W. (2005). *Instructional models for physical education (3rd ed.)*. . Scottsdale: AZ: Holcomb Hathaway Publishers. .

Omeñaca, R., & Ruiz Omeñaca, J. V. (2010). *Juegos cooperativos y Educacion Física*. Barcelona: Paidotribo.

- Omeñaca, R., Puyuelo, E., & Ruiz, J. V. (2001). *Explorar, jugar y cooperar: Bases teóricas y unidas didácticas para la educación física escolar abordadas desde las actividades, juegos y métodos de cooperación*. Barcelona: Paidotribo.
- Prieto Saborit, J. A., & Nistal Hernández, P. (2009). Influencia del aprendizaje cooperativo en educación física . *Revista Iberoamericana de Educación* , 2-8.
- Pujolàs, P. (2008). *9 Ideasc claves. El aprendizaje cooperativo*. Barcelona: Graó.
- Pujolàs, P., Lago, J.R. y Naranjo, M. (2006).El programa CA/AC (“Cooperar para aprender/ aprender a cooperar”) para enseñar a aprender en equipo. Implementación del aprendizaje cooperativo en el aula.
- Ríos, M. (2009). La inclusión en el área de Educación Física en España. Análisis de las barreras para la participación y el aprendizaje. . *Revista Ágora para la educación Física y el Deporte*, 9, 83-114. Recuperat de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2900340>
- Ripoll, O. (2006). El joc com a eina educativa. *Educació Social*, núm. 33, 11-27.
- Velázquez Callado, C. (2013). *Tesis doctoral: Análisis de la implementación del aprendizaje cooperativo durante la escolarización obligatoria en el área de Educación Física*. Valladolid.
- Velázquez, C. (2004). *Las actividades físicas cooperativas. Una propuesta para la formación en valores a través de la educación física en las escuelas de educación básica*. . México: Secreteracia de Educación Pública.
- Velázquez, C. (2005). El puzle de dobles parejas. Una estructura de aprendizaje cooperativo para las clases de educación física. *La peonza, revista de educación para la paz*, 28-32.
- Velázquez, C. (2012). Relevos de marcador o de tres vidas. Una estructura de aprendizaje cooperativo para las clases de educación física. *La peonza, revista de educación para la paz*, 56-64.
- Velázquez, C. (2015). Aprendizaje cooperativo en Educación Física: estado de la cuestión y propuesta de intervenció. *Federación Española de Asociaciones de Docentes de Educación Física (FEADEF)*, 234-239.

Velázquez, C.(2015). Aprendizaje cooperativo en Educación Física: estado de la cuestión y propuesta de intervención. *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*, (28), 234-239.

Velázquez, C. (2018). El aprendizaje cooperativo en educación física: Planteamientos teóricos y puesta en práctica. *AcciónMotriz*, 7-16.